

Bakalářská práce Marty Seidlové
HODNOCENÍ ZEMĚPISNÝCH UČEBNIC Z HLEDISKA EKOLOGICKÉ ETIKY

Posudek oponentky

Martina Seidlová se v předkládané bakalářské práci zabývá analýzou učebnic zeměpisu pro střední školy z hlediska zohlednění čtyř základních směrů ekologické etiky. Práce má charakter převážně analytický. Po formální stránce má bakalářská práce kvalitní úpravu textu a neobsahuje gramatické chyby. Respektuje citační úzus, až na jedinou nejasnost: pokud jsou práce E. Janouškové a M. Weinhöfera (s. 10), součástí kolektivního díla pod vedením J. Maňáka a P. Knechta (2007), měly by být citovány jako E. Janoušková (2007) / M. Weinhöfer (2007) a v seznamu literatury pak Janoušková, E. (2007): Název. In: Maňák, J., Knecht, P. a kol. (2007): Název. Místo vydání, s. XX–XX.

Bakalářská práce je svým zaměřením poměrně netradiční, aktuální a poutavá. Autorka si je dobře vědoma obtížnosti kvalitativního rozboru textů, který je předmětem práce, a velmi ráda bych ocenila, že se snažila o co největší objektivitu své analýzy.

Určité výhrady mám však k celkové struktuře práce i jednotlivých kapitol. Především, že následující komentář považuji především za námět pro postup při zpracovávání diplomové práce (o níž se autorka v závěru zmiňuje) a které by bývaly mohly text učinit srozumitelnějším a logičtějším.

1) Pominu-li, že v úvodu práce není zmíněna ani jedna „výzkumná“ otázka (tedy některá z otázek, kterou si Martina Seidlová jistě položila při úvahách o jí zpracovávaném tématu), není zde předně ani jasně řečený samotný cíl. První věta 2. kapitoly pak zní (s. 12): „Jak již bylo řečeno, cílem této práce je zhodnotit učebnice určené pro žáky středních škol z pohledu ekologické etiky.“ S tím nemohu souhlasit, toto „dosud řečeno nebylo“ a přesně takovou větu bych očekávala v kapitole Úvod.

2) Kapitola úvod do značné hloubky rozebírá dosavadní praxi hodnocení učebních textů, ale nic nám nesděljuje o pojmu „ekologická etika“, který figuruje v názvu práce. Zmiňovanou kvalitní práci s literaturou bych z úvodu přenesla do části teoretického zarámování – tj. do rozšířené kapitoly 3 Ekologická etika. Ta ve stávající podobě pouze diskutuje koncepty ekologické etiky, ale téměř bez vztahu k učebním textům.

3) Kapitola 2 Metodika by bylo vhodné zařadit až po teoretickém zarámování, jelikož pracuje s pojmy, které jsou vysvětleny až ve 3. kapitole. V celé práci není definován pojem „sémantická jednotka“, s nímž autorka hojně operuje. V kapitole 2 Metodika je pouze

uvedeno, že s jednotkami pracuje Činčera (2009) a jeho metodu k hodnocení učebnic použila i Martina Seidlová. Teprve v kapitole 6 Závěr se ale dočteme konkrétní popis analýzy, tedy že vyhodnocování učebnic „probíhalo tím způsobem, že byly všechny učebnice systematicky čteny a hodnotově zabarvené výroky byly zařazeny ke sledovaným ekoetickým paradigmatům“ (s. 41). Tento postup by měl být uveden již v metodické kapitole.

4) Nejeví se mi jako vhodné pojmenování a členění kapitol v pořadí: 4 Vyhodnocení, 5 Diskuze, 6 Závěr. Názvy (kromě Závěru) nevypovídají nic o jejich obsahu. Texty polemizačního charakteru se hodí do Závěru, není třeba vymezovat kapitolu Diskuze. V tomto případě se nadto jedná o představení úpravy metody, kterou autorka použila k hodnocení učebnic, a obsah kapitoly by mohl být součástí kapitoly 4 Vyhodnocení.

Přes některé zmíněné nedostatky se domnívám, že autorka postupovala při svém výzkumu velmi svědomitě, prokázala schopnost vlastního úsudku a formulace závěrů. Bakalářskou práci rozhodně doporučuji k obhajobě a prosím Martinu Seidlovou, aby reagovala na následující otázku:

Co by si ze závěrů Vašeho výzkumu měli odnést středoškolští učitelé zeměpisu (případně environmentální výchovy)? Respektive konkretizují příkladem: Představte si, že jste učitelka zeměpisu a dočtete se charakteristiky Vámi ve výuce používaných učebnic z hlediska ekologické etiky. Změní se nějak Váš postoj k těmto učebnicím? Jak s nimi budete dále pracovat? Koupíte si jiné učebnice? apod.

V Praze 2. 6. 2010

RNDr. Silvie Kučerová, Ph.D.